

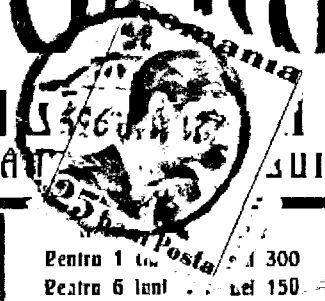
BISERICA ȘI ȘCOALA

REVISTĂ BISERICĂSCĂ-CULTE

ORGAN OFICIAL AL EPARHIEI ORTODOXE ROMÂNE

APARE DUMINECA
REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
ARAD, STR. EMINESCU 18

DIRECTOR:
Icon. Staur. Dr. GH. CIUHANDU

Preț 1 leu
Preț 6 luni 6 lei 150

La îngropăciunea Patriarhului Miron Cuvântarea I. P. S. Mitropolit Nicolae Bălan

*SIRE,
Intristată asistență,*

Sufletul nostru și al întregii țări este copleșit de mâhnire și aplecat la pământ ca o grădină înfloritoare peste care s'a abătut o grea și necruțătoare vijelie. Căci, ca o aspră și nemiloasă furtună am simțit noi fâlfăitul de aripi al îngerului morții, care a răsturnat cel mai falnic stejar al românismului și ne a sguduit profund semnul tainic și nepătruns al cerului care a smuls din mijlocul nostru pe cel care ne era un stâlp și lumină ce ne îndruma și ne da curaj în grelele și complicatele împrejurări ale actualei noastre vieți obștești.

Înalt Prea Sfinția Sa Patriarhul Miron nu mai este printre noi. Este atât de apăsător gândul acesta și greu ne putem împăca cu el. Se pot obișnui copiii cu pierderea tatălui lor, a celui care a ocupat locul central în sufletul lor și care le îndruma în fiecare clipă viața? Căci Înalt Prea Sfinția Sa Patriarhul Miron a fost părintele duhovnicesc al țării și tot mai mult ne învățasem să-l vedem sfătuindu-ne și cărmuindu-ne din toate locurile supreme de conducere, în înțelesul și în urmarea cuvântului adânc al Apocalipsului: „Fii credincios până la moarte și îți voi da fie cununa vieții”.

În dureroasa noastră meditație, în simțirea marelui gol lăsat în urma sa, ne crește în gând pentru a ne face și mai nemângăiați, în toată măreția ei, viguroasa și excepționala personalitate a celui pe care Biserica și Țara l-au pierdut și se grăbesc să ni se înșiruie prin minte faptele bogate și nemuritoare pentru neam și pentru lege ale marelui Erarh și român.

Răsărit ca o mlădiță sănătoasă din tulpina trainică a unei fruntașe familii țărănești din co-

muna Toplița de pe cursul de sus al Mureșului, cel care avea să fie mai târziu mândria și sprinjinul întregului neam românesc aducea cu sine, din acest rezervoriu de elită al națiunii noastre, vioiciune de spirit, înțelepciune limpede și realistă și râvnă de muncă, din toate puterile, pentru misiunile ce avea să i le hărăzească Dumnezeu; aducea voința tenace de a fi „credincios până la moarte” la locurile la care avea să fie chemat să slujească. Și într'adevăr credința aceasta, râvna de a-și implini deplin datoria, conștiințiozitatea scrupuloasă și fanatică a păstrat-o impresionând, ca o pildă clasică până la ultima sa respirație, chiar și când vedea că puterile i se sleesc și rămânând pe poziție își grăbește sfârșitul.

A fost credincios către Dumnezeu, către altarul lui cel sfânt pe care l-a ales la porunca unei chemări mai înalte, ca stăpân principal al vieții și al muncii sale, dându-și seama că altarul credinței ortodoxe este astăzi și va fi mâine și deapururi isvorul întregii puteri a neamului. Iar râvna, priceperea și devotamentul cu care a slujit lui Dumnezeu încă din tinerețe l-au impus curând atențiunii generale și aprecierilor unanime, care l-au ridicat la locurile de conducere ale Bisericii.

Intr'adevăr, în urma activității strălucite, ca secretar și consilier la Sibiu, în centrul Mitropoliei Ardelene, unde s'a distins și ca dibaciu mânuitor de condei, dar și ca un priceput chivernisitor și organizator, în 1909 clerul și fruntașii mireni ai Băttatului l-au ales ca Episcop al Eparhiei Caransebeșului, pe care a condus-o cu destoinicie vreme de zece ani. În această calitate, după grelele încercări ale războiului mondial, Dumnezeu l-a învrednicit să dea, la

1 Decembrie 1918, marii adunări dela Alba Iulia, binecuvântarea Bisericii strămoșești pentru Actul Unirii, pe care avea să-l hotărască și să înalțe către Cer rugăciunea de laudă și de mulțumită a Neamului, care se vedea ajuns în ceasul mult așteptat al libertății.

Dar Dumnezeu nu împarte cu sgarcenie darul și bucuriile sale celor vrednici. Episcopului dr. Miron Cristea i-a fost dată o fericire unică în istoria unui neam. I-a fost dat să celebreze cununia de veci între Transilvania și Regele tuturor Românilor, după cea mai arzătoare dorință a amândorora. Iar după întregirea Neamului, tot lui i-a revenit rolul să pecetluiască și să consolideze unificarea națională prin instalarea sa în scunul de Mitropolit Primat al României întregite, ca un părinte al tuturor fraților regăsiți.

Înțelegându-și deplin această misiune, Mitropolitul Primat Miron Cristea nu s'a mulțumit numai să simbolizeze unitatea națională dobândită cu atâtea jertfe, ci a purces la adâncirea și definitivarea ei prin întocmirea orânduelilor și așezămintelor fundamentale ale Bisericii românești unificate.

Dar minunea și simbolismul acestui mare fiu al neamului nu avea să se încheie prin acestea. Se vede că Dumnezeu a stabilit între drumul vieții și activității acestui iubit ales al său și între drumul neamului nostru, în etapa decisivă a lui, o legătură tainică, o împletire adâncă, până la capăt. Mitropolitul Primat Miron Cristea trebuia să se înalțe la demnitatea cea mai înaltă bisericească, la aceea de Patriarh, pentru a ridica neamul și țara noastră, vrednică, dreptcredincioasă, la un prestigiu care să strălucească departe dincolo de granițele ei.

Înalt Prea Sfințitul Patriarh Miron Cristea a fost în toată această ascensiune a unui neam omul care a corespuns întru totul, prin însușirile sale, înalțelor trepte la care s'a ridicat. Neamul nostru, în suiful său, n'ar fi avut cine să înfățișeze cu o mai desăvârșită demnitate, inteligență și prestanță, culmile la care s'a ridicat, reprezentându-ne Biserica și țara cu strălucire și lăsând impresiuni neșterse în soliiile sale prin străinătate.

Dar iubirea caldă de neam a Înalt Prea Sfințitului Patriarh Miron și însușirile de conducător înțelept și clar văzător, ca și trebuința de a avea în frunte oameni destoinici și de autoritate, au fost tot atâtea motive cari porunceau marelui Erarh să dea națiunii, și într'un mod mai direct, neprețuita sa contribuție de lumină și de muncă.

Luptător neînfricat pentru unitatea națională

înainte de 1918, el a răspuns și în timpurile recente cu abnegație și entuziasm la chemarea Țării și a Regelui ei în momentele grele în care se cerea și autoritatea și sufletul lui mare pentru trecerea cu bine peste împrejurările primejdioase și pentru refacerea întru tărie și unitate a Statului și a Neamului.

Astfel a fost, credincios și Neamului și Regelui său, până la ultima clipă a vieții, murind la post ca un ostaș.

Acum, când drumul ostenitor și bogat în fapte l'a isprăvit, putem spune după judecățile noastre omenești, că criteriile de judecată ale lui Dumnezeu nimenea nu le cunoaște desăvârșit și în concret, că Patriarhul Miron se va înfățișa liniștit înaintea dreptului Judecător ca unul ce și-a făcut datoria deplin în marile slujbe la care a fost chemat, exclamând împreună cu Apostolul Pavel: „Lupta cea bună am luptat, cursul am plătit, credința am păzit. De acum îmi stă înainte cununa dreptății, pe care Domnul îmi va da-o în ziua aceea, El, dreptul Judecător“.

Dacă celui ce a primit mulți talanți, multe i se vor cere, și dacă le-a împlinit și cununa va fi mai bogată, credem puternic că Patriarhului nostru Miron i s'a gătit comoară în ceruri.

Știind însă că și cea mai strădalnică, mai izbânditoare și mai impunătoare activitate omenească, în ochii Tăi, Doamne, rămâne totuș cu totul neînsemnată, înălțăm lângă rămășițele pământești ale celui ce a fost Patriarhul Miron al României rugile noastre ferbinți către Tine Dumnezeule al milostivirii și cu osârdie-ți cerem: implinește cu harul Tău ceresc ceea ce, pe lângă toată marea credință, din neindestularea omenească a puterilor, mult regretatului nostru Patriarh, în lume viețuind, ar fi trecut cu vederea, — și-l fă să locuiască în lumina feții Tale. Amin.

Funerariile Patriarhului nostru.

Moartea Patriarhului Miron, într'un timp așa de scurt și aproape pe neașteptate, a stârnit adânci și dureroase impresii, mai ales în Țară. Încă la Cannes, înainte de întoarcere în patria pe care în așa de multe chipuri a slujit-o, rămășițele pământești ale Sale au fost împărțite de cuvenitul serviciu religios, în biserica ortodoxă de acolo, cu colaborarea unui episcop și alți clerici; iar guvernul Franței și autoritățile franceze au dat defunctului onoruri cuvenite, în drumul de repatriare.

La Milano, au leșit în calea Marelui defunct: reprezentanții autorităților italiene și ministrul nostru dela Roma.

Sâmbătă, în 11 l. c. înainte de masă trenul mortuar a sosit la frontieră, la Jimbolea. Acolo reprezen-

tanții autorităților statului român, în frunte cu Ministrul Cultelor, d. Dr. Nicolae Z'gre, dimpreună cu ai armatei și mult popor din bănașeni, au făcut o întâmpinare vrednică.

Din partea Bisericii a fost de față P. Sf. Sa Părintele episcop Andrei, care, deși bolnav, a ținut să fie de față, cu mulți preoți, întru cinstirea celui ce, în viață, fusese primul Patriarh al României-întreg te.

S'a slujit cu acel prilej, de către P. Sf. Sa Părintele episcop, în fruntea unui mare sobor preoțesc, serviciul religios prescriș, după care trenul mortuar a fost pus în mișcare, spre Timșoara.

În gara din Timșoara, lume și mai multă. Peronul comleot plin de o mulțime cu suflet cernit, în frunte cu d. Dr. Al. Măria, rezident regal, autoritățile locale, și o mulțime de preoți. Și aici, P. S. Sa a săvârșit, cu alt sobor de preoți, serviciul religios. După aceasta și după onorurile date, trenul mortuar s'a pus în mișcare, pentruca ojunând la Caransebeș, sediul episcopesc de odinioară al Patriarhului, să se repete cu același fast dureros, rugăciunile pentru odihna sufletului lui.

În tot drumul până în capitală. Răposatului i-s'au dat toate atențiile duhovnicești și politice, potrivit situației sale de competență bisericească și fost șef de guvern al Țării.

În capitală, rămășițele pământești au ojun Sâmbăta trecută, seara, și au fost așezate în copela mortuară, improvizată în gara de Nord. Demnitarii țării, în frunte cu Mitropolitul dela Iași și Sibiu și toți episcopii și arhierii (afători) în capitală, au asistat pe peron. Era de față și P. S. Simeon, delegatul patriarhiei sârbești și mu't Cler de ai nostru.

Coborât din tren scriul de stejar învâluit în trel-color, a fost dus în sala de recepție și așezat pe catafalca, în prezența înaltului Cler, a demnitarilor Țării, rudele și alții. S'a slujit în sobor, după care lumea oficială s'a depărțat pentru a face loc celorce — preoți, călugări, călugărițe și jandarmi — au ținut să vegheze, lângă catafalca.

A doua zi, Duminica trecută, la ora 3 d. m. s'a început, la gară, un nou serviciu religios, după care rămășițele pământești ale Patriarhului nostru au fost aduse, cu mare cinste, într'o strălucită procesiune, spre Mitropolie. Serviciul religios a fost pontificat de I. P. Sf. Mitropolit Nicolae dela Sibiu, participând la convoiu o nesfârșită lume: începând cu reprezentantul Regelui, reprezentanții diplomației, consilierii regali membrii guvernului, urmând apoi seria nesfârșită de alți asistenți: autorități și reprezentanți culturali, armată, călugări și călugărițe, preoți etc.

Trupele, descoperite, dădeau onorul, în decursul trecerii convolului. Iar preoții la două mli de înși numai cel îmbrăcați în ornate, prin participarea lor așa de numeroasă și-au dovedit tributul de recunoștință din urmă către cel ce fusese competența Bisericii noastre.

În dreptul Palatului regal, așteptau cortegiul din balcon, Majestatea Sa Regele Carol II și Măria Sa Mihai, Marele-Voevod și moștenitor al Tronului, pentru a da cel din urmă salut Patriarhului Țării și fostului prim-sfetnic al Coroanei.

În cele din urmă, la c'asul 5 și jum. d. m. cortegiul a ojun la Patriarhie, unde aștepta I. P. Sf. Sa Mitropolitul Nicodim, președintele de acum a Sf. Sinod, și Clerul Patriarhiei.

Scriul, ridicat pe umeri de opt preoți și de opt

jandarmi, a fost așezat în catedrală, în fața altarului, urmând a se ținea, în fața demnitarilor Țării și a tuturor celorlalți reprezentanți, un nou serviciu religios.

După aceasta, în foja scriului a defilat lumea necontentă, până a doua zi, Marți, înălțând rugăciuni pentru sufletul Marelui Decedat.

Marți, în 14 l. c., a fost ziua tristă a vecniciei despărțiri pământești. În aceea zi, la ora 11, în prezența Guvernului și a Moștenitorului de Tron, a demnitarilor bisericești și de Stat, a reprezentanților altor State etc. s'a săvârșit, în catedrala patriarhală, ceremonialul înhumării. În fruntea soborului de slugitori au stat I. I. PP. SS. mitropoliți Nicodim și Nicolae, asistați de ceilalți membri ai episcopatului și mare sobor de alți preoți.

După săvârșirea ritualului, jlecarea episcop străin, reprezentând câte-o biserică soră, a rostit, în limba sa, câte-o rugăciune pentru cel în Domnul adormit Patriarh.

A urm. t apol cuvântorea I. P. Sf. Sale Părintele mitropolit Nicolae, care a relevat personalitatea, râvna și realizările mari ale Patriarhului nostru.

A cuvântat și președintele Consiliului de Miniștri, d. A. Călinescu, subliniind, cald și cu tărie, vrednicile răposatului.

S'a făcut, după aceasta, obișnuita încunjurare a catedralei patriarhale, cu procesiune, la care au asistat Majestatea Sa Regele, dimpreună cu Măria Sa Marele Voevod Mihai, demnitarii Statului, ambasadorii Corpului diplomatic etc. După aceasta încunjurare scriul masiv, de stejar, cu celce fusese Patriarhul nostru, a fost adus din nou în catedrală și așezat în cripta spre acest scop întocmită.

Solemnitatea tristă a durat până la ora 12 și jumătate.

Am arătat, numai foarte pe scurt, din pricina îngustelor noastre cadre, felul în care au decurs funerațiile în Domnul răposatului Patriarh Miron.

Trebue să adăugăm în aceste însemnări fugare, că alături de tristețile solemnități începute de îndată după moartea Patriarhului, tot felul de așezăminte, culturale-naționale — de necontentele rugăciuni prin bisericile țării nici nu amintim mai de aproape — au ținut să omagheze numele și înfăptuirile defunctului Patriarh.

Aici, în Arad, pelângă serviciile religioase care le-am anunțat, înregistrăm și aceea, că Duminica trecută, după panhida din catedrală, lumea creștinească s'a îndreptat spre Palatul cultural, pentru a asculta acolo conferința omagială a dlui prof. Vintilă Popescu, întru amintirea și despre viața și faptele Patriarhului Miron.

În ziua înhumării, s'a ținut la catedrală parastasilul cuvenit, cu un mare sobor de preoți. Cu acest prilej P. C. Sa. pâr. protopop Florea Codreanu a rostit un scurt și cuprinzător cuvânt despre dragostea fiască a Patriarhului pentru mamă-sa, înfățișând această dragoste — aplicată la misiune și la oamant — ca explicativ al realizărilor mari din viața defunctului Patriarh.

Bunul Părinte ceresc, să-l dăruiască, după laborioasa-l viață, binemeritata odihnă și fericirea de veci!

Ecouri la alegerea noului papă

Toată lumea spune că este mulțumită cu alegerea de papă a cardinalului Pacelli, subsecretar de stat de mai nainte al Vaticanului, sau pe românește zis marele diplomat al bisericii rom.-catolice. Zăre e din statele democratice jubilează că pacea va fi salvată prin așezarea pe tronul lui Petru a celui dintâiu diplomat al vremii. Fiecare țară adaugă o notă particulară la bucuria generală. Anglia, protectora evreilor, vede în noul papă pe dușmanul declarat al rasișmului, căruia Mussolini i-ar purta rachiuna încă de pe vremea acordului dela Lateran. Franța e orgolioasă fiindcă în sala de primire a subsecretarului de stat Pacelli stătea icoana Ioanei d'Arc și cu o ocazie papa de acum a spus că geniul Franței conduce și astăzi lumea. Insași Germania mărturisește printre rânduri, că păstrează bune amintiri nuntului Pacelli, care în 1934, când părăsea Berlinul, era petrecut la gară de aclamașunile publicului. Vecina noastră, Ungaria, anunță prin radio că noul papă, care a prezidat anul trecut congresul euharistic din Budapesta, vorbește și limba lui Arpad. Foile italiene, pentru a-și ascunde surpriza alegerii, căutau mai deunăzi să convingă lumea că și Italia lui Mussolini se bucură.

Deci mare bucurie prețindenea, că alegerea a mers atât de repede, și că „vicarul lui Hristos” va lua în mână frânele lumii, hotărând pacea sau războiul.

Încă cu binisor înainte de moartea papei Pius XI. mijloacele de informație ale Vaticanului intraseră în funcție. Ba că papa e grav bolnav și că a leșinat, ba că s'a făcut iarăși bine. Dupăce a murit, s'a difuzat la radio pentru lumea întreagă ceremonialul așezării în sicriu și celelalte lucruri vrednice de spectacol, apoi au urmat amănuntele cu conclavul și fumul buletinelor arse. Cine a urmărit, timp de peste două săptămâni, tot ce s'a scris, comandat, în ziare și s'a rostit la radio, își poate da seama de aparatul informativ fără pereche, de care dispune Vaticanul. Nu degeaba tremură toți diplomații în fața informațiilor culese cu rapiditate de acest aparat din toate colțurile lumii. Se știe că papa este cel mai bine informat despre tot ce se petrece sub cer.

Dumineca trecută fu încoronat cu tiara (coroana triplă) noul papă, rostindu-i-se cuvintele: „Să știi că ești părintele principilor și al regilor, capul tuturor creștinilor (?) din lume și vicarul lui Hristos pe pământ”. Cuvinte pline de semeție.

Iată deci pe noul papă Pius XII. în culmea strălucirii lumești. Are un stat, celatea Vaticanului, unde este suveran, încoronat cu o triplă coroană; are gară separată; tren propriu; post de emisiune radiofonică prin care poate vorbi lumii înregi; are postă cu mărci postale proprii; are gardă medievală pentru ceremonii spectaculoase; este purtat pe umeri în lectică; are papuci roșii pe care i sărută, începând dela cardinali, toți subalternii privilegiați și mai are deasupra vre o 200 de hoteluri elegante în toate orașele Italiei, care în anii sfinți ai indulgențelor, — destul de frecvenți — aduc sume respectabile dela pelerini în casseta sfântului Petru.

Este edificatoare informația discretă, apărută în unele ziare, desigur nu din oficina Vaticanului, care explică graba cardinalilor de astădată de a alege pe cel ales. Se pusese întrebarea: un papă șef al spiritualității catolice sau unul diplomat. S'a ales cel din

urmă, sacrificându-se calitatea de șef spiritual, care ar fi cerut mai multă bătae de cap.

Biserica Romei nu-și desminte trecutul. Ea vrea să fie o putere lumească. Acesta e rostul firesc al „vicarului”: să îndeplinească locul stăpânului.

Îmi vine în minte dialogul dintre acel pa-tor protestant care pusese întrebarea unui canonic catolic: „Unde nu este Domnul Iisus Hristos de față?” Când acesta s'a arătat nedumerit și consternat, pastorul i-a explicat cu logică: „La Roma, fiindcă D-Voastră îl izgoniți pe Domnul Iisus Hristos de pe pământ și-L trimiteți la cer”

Creștinii cu numele, cari iubesc spectacolele și judecă cele sfinte cu ochi lumești, sunt încântați de alegerea și încoronarea noului papă

Oare Mântuitorul, care a zis, că „împărăția Mea nu este din lumea aceasta” iar către apostolii Săi: „voi nu sunteți din lume, deacea vă urăște pre voi lumea”, cum judecă din cer așezarea „vicarului Său (?)” pe tronul lui Petru?

I P.

Colțul Preotesei (VIII)

Școala tradițiilor religioase

Maică Preoteasă,

Voiu trece deastădată la un subiect, ceva mai greu, căruia se cuvenea să-i dau titlul de „apostolat extern” fiindcă va fi vorba despre ceea ce trebuie să facă o preoteasă în familia ei cea mare, care este parohia. Am numit casa preotească „școala tradițiilor religioase”. Știu că vrei să te lămuresc, ce trebuie să înțelegi sub această numire.

Trăirea și credința religioasă se concretizează în anumite obiceiuri care devin apoi stâlpii vieții religioase. Mai ales poporul nostru, care a trăit adânc legea lui Hristos, are o bogăție de astfel de datini nescrise, ce se moștenesc din generație în generație. Este firesc ca aceste tradiții să fie păstrate cu sfințenie în casa preotească și să fie răspândite dela vatra ei. Preotasa are aci o frumoasă misiune.

Să luăm pe rând câteva din aceste tradiții religioase. Înțrarea tuturorora ne-ar fi cu neputință, fiindcă aproape fiecare sat își are datinele sale.

Postul, de pildă, înseamnă o mare schimbare în viața poporului nostru. După o epocă de uitare a lui, sătenii au revenit la el. Dovadă că „uoiernițele” au înviat Țăranul, și cel mai carnivor, își dă seama că ghițuiala cu carne în timpul de trecere spre primăvară și toamnă este o primăjdie pentru sănătatea lui și simte nevoia de a-și ușura trupul prin post. S'ar putea ca tocmai casa preotului să facă excepție? Cunososc cazuri când preotul care a fost zărit mâncând de dulce în zi de Vineri a trebuit să plece din comună fiindcă poporul și-a pierdut încrederea în el.

Cu ce poate contribui acum preoteasa la păstrarea și purificarea tradiției postului? În loc de răspuns citez pilda unor comune, mai dosite în munți. Aci sătenii au două rânduri de tigae, farfurii și linguri: de dulce și de post. Când vine postul rândul de dulce este agățat în cuiu. Cine n'are modru decât de un rând de veselă, o fierbe pe aceea în leșie în pragul postului. O astfel de conștiință despre post și țărița de înfrânare a țăranului este însăși cea mai înaltă școală de vîrte. Numai un astfel de post este vrednic de „deslegare” în ziua marelui praznic. Îmi rea-

pare în minte o priveliște din copilărie. Eram într'un sat de munte în Dumineca lăsatului de brânză spre seară. Un preot bătrân, cu epitrahil în grumaz, în mână cu crucea, stând în mijlocul satului cetea o rugăciune pentru ajutorul de sus la postul ce începea mâine. La fiecare poartă casnici în ganunchi, cu luminarea aprinsă, așteptau sfârșitul rugăciunii. Mi s'a spus că la fel se proceda și în seara ajunului praznicului mare când primeau deslegarea de post. Fă și tu, maică preoteasă, din casa ta răsadniță a postului creștin.

Milostenia, deasemenea, o practică cu mult bun simț sătenii noștri. Nașterea și moartea sunt indeosebi cele două prilejuri binevenite, când femeile noastre se întrec în fapte de milostenie. Femeea care naște, pe timpul lehzuziei este aprovizionată cu „păzitură” (mâncare caldă) de celelalte sătence. Bolnavii sunt cercetați acasă și li se duce lapte. Am cunoscut o preoteasă care îndatăce auzia că e cineva bolnav în sat, îl cerceta, îi da cele dintrăi medicamente — fiindcă avea și o mică farmacie — și se îngrijea să nu rămână fără de hrană. Satul o cinstea și iubea ca pe un inger păzitor. Simțul de milă fiind adânc înrădăcinat în poporul nostru, rolul preotesei se poate mărgini la „raționalizarea” (cum se zice mai nou reglementării) operei de ajutorare, arătând fiecărei femei când și cum să-și aducă partea de milostenie. Fără faptele de milostenie viața religioasă ar fi amorțită. Deaceia preoteasa să facă o școală a milosteniei cu femeile din parohie decâteori Dumnezeu le va trimite câte-un prilej de încercare, fie sub chipul unui bolnav, fie în forma unui incendiu, a pacostei în vite, a baterii de grindină, sau în alte nenumărate feluri. Mila făcută cu aceste prilejuri e o sămânță cerească a iubirii, ce rodește bunătate în inima semenilor noștri.

Repausul duminical este plastic exprimat în opreliștea de a coase Dumineca. Fiecare împunsătură de ac în această zi este o împunsătură în palma Maicii Domnului.

Preoteasa este *maica colindătorilor* în ajunul Crăciunului. Cuptorul ei e pin de „pizărat”. Nici un colindător nu rămâne fără pizărau.

Cele dintâi flori de câmp sunt culese de preoteasa sau de copiii ei și împletite în *cununa de Sânziene* vestec, îmcoreună cu armindenu, sârbatoarea de primăvară a Nașterii Sf. Ioan Botezătorul, la poarta casei preoțești.

Dela Preoteasă învață sătencele cum să-și trimită copiii cu *prescura la biserică* sau s'o ducă ele înșile, invalită în „feleargă” curată și cu luminița de ceară aprinsă. De câteori am văzut aceste țărance, îmbrăcate în haine curate și cu șuba albă, pașind în tăcere și cu sfială, pentru a duce la biserică jertfa pres urei, aveam totdeauna intuiția evlaviei întru hipate. Le-am văzut și împărșind pausul pentru cei morți între sarați. În lacrimile lor de duloasă amintire pentru cei ce nu mai sunt, și în bucuria sinceră a saraților miluiți am cunoscut ce înseamnă adevărata „*pomană*”. Cât este de mareașă priveliștea unui cimitir românesc la *Paștile morților*. Fiecare mormânt este atunci străjuit de cei iubți, și mai și în viață. Când preotul înăță spre cer ruga „Cu duhurile dreptor” toate mâinile ridică spre lăcașul od hnei cerești o'ul cu apă, colacul și luminarea, care sunt apoi împărșite ca „pomană” între sarații ce stau gard viu în jurul cimitirului.

De s'ar întâmpa ca cei tineri din sat să nu fie pe deplin edificați asupra înțelesului acestor practici

religioase, la *clăcile pentru scărmanatul penelor sau al lănel, la desfăcatul porumbului etc.* maica preoteasă are cel mai bun prilej de a le face instrucția necesară, unind ciupele de humor sănătos și cu câte un cuvânt de creștinească învățătură pentru tineret.

Nu intră în noțiunea de „tradiții religioase” superstițiile grosolane, care se cer încreștinate și ele, la fel cu unele obiceiuri păgânești ce trebuie stărpite. Amintesc dintre acestea superstiția de a bate un culu în inima morților, bănuși că ar putea fi strigoii, sau neleguirea de a face haz pe socoteala mortului punându-i în gură sau în mâini diferite obiecte, pe timpul „privegherli” lui. La fel și vorbirea necuviincioasă cu chiuituri și descântece obscene la nunți trebuie jinită la stâlpul infamiei. Prin plidă și cuvânt toate retele pot fi stărpite de preot și preoteasă. Cine știe că lor nu le plac vorbele pipărate se va feri să le profere, la început în prezența lor, apoi, dacă sunt stimați, de rușinea lor.

Din „școala tradițiilor religioase” nu poate lipsi nici cinstea cuvenită *Casii Domnului* prin *curățenia și împodobirea ei*. Dacă biserica e pină de praf și necurațenie, iar preotul slujește în odăjdiile sdrenjuite și rojnite, rușinea este a preotesei. Cum se poate ca o'huul ei de femei să nu le vadă acestea toate? Pentru ce nu chiamă femeile din sat la curățitul ferestrelor, la spălarea padimentului, la ștergerea prafului din biserică, sau de ce nu petește și cărpește cu mâinile ei odăjdiile soțului preot? Să fie vorba de sfiala de a intra în Casa Domnului, sau de vinovata ei disprețuire și uitare?

Am cunoscut o preoteasă tineră care făcuse un pahar curat din Casa Domnului, unde slujea soțul ei. Padimentul era acoperit cu scoarțe țesute de mâinile ei. Sătenii își ștergeau bine picioarele la pragul bisericei iar înlantru stăteau cremene, fiindcă se simțeau ca într'un palat curat. Simțul curățeniei și al frumuseții, învățat în interiorul bisericii, l-au dus apoi la casele lor, care zâmbeau și ele de curățenie.

O altă preoteasă tineră avea obiceiul de a așeza în fiecare Sâmbătă, după vecernie, firi proaspete sub Icoana Maicii Domnului și a Mântuitorului. Iarna steteau aici gastele ei cu flori, sau după ce îngheța punea flori artificiale în locul lor. Preoteasa aceasta era și o bună cântăreașă. Fiindcă la strană era un cantor cu voce falsă, preoteasa începu ea să cânte, întâu numai priceasna, apoi irmosul, iar la urmă a-junse să dea dânsa toate răspunsurile liturgice. La început oamenii o ascultau cam nedumeriți, cum de o femeie îndraznește să calce porunca ce spune ca „femeea să tacă în biserică”. Înțelegând apoi că opreliștea se referă numai la predicarea din partea femeii, au început s'o acompanieze cu toții, încât astăzi tot poporul cântă, cu ea în frunte.

De sigur că n'am vorbit despre tot ce se poate numi „tradiții religioase”. Ar însemna să scriu o carte. Am auzit numai unele chestiuni ce mi se păreau mai însemnate. Adăugând și tu altele, folositoare, vei putea să-ți faci un plan de lucru pentru apostoliatul tău extern.

Încă un cuvânt de încheiere. Obişnueste, împreună cu soțul tău, pe credincioși să nu vă mai zica: „Domule Părinte” și „Doamnă Preoteasă” ci numai „Părinte”, și „Maică Preoteasa” fiindcă de acum ați înțeles că voi nu sunteți trimiși în mijlocul lor ca să „domniți” peste ei ci ca să le fiți *părinți sufletești* și

dascăli pentru viața lor creștinească. Și neli un cuvânt nu-l mai potrivit pentru a exprima această legătură sufletească decât cel de „Părinte” și cel de „Malcă Preoteasă”.

Preotul bătrân.

Demoni, rugăciune și post

Meditație

De Pr. Gh. Perva.

Să cuvântezi despre îndrăcîții din sfintele Evangheli, e mai greu azi decât în trecut. La sat, încă tot mai merge; la oraș însă, parcă aud: cât trebuie să fie de „adaptată” o astfel de cazanle.

Aceasta, mai ales, de pe vremea de când știința susține, că îndrăcîții din Evangheli, erau epileptici.

Vor fi fost ei și epileptici, însă au fost și stăpâniți de diavolul. Lagrange, în *Evanghelia după Marcu*, spune: „Autoritatea lui Iisus ne face să credem, că în acest caz (cazul copilului îndrăcît dela Marcu IX, 17) un demon s'a folosit de neputința copilului, spre a-l stăpâni mai bine”.

Locurile din sfânta Scriptură, din care se invederează existența îngerilor său, sunt multe. Credințioșilor fără învățatură multă și adevăraților învățați, le ajung aceste mărturii și aceea a experiențelor lor. Mai greu sunt de convins, aceia, cari n'au alt merit spiritual, decât doar atât, că sunt civilizați. Pentru aceștia, am răsfoit cărțile, alegând cuvântul unui laic învățat, André Gide, care zice despre demoni: „În vreme ce pe Dumnezeu nu-l poți sluji, decât crezând în El, dracul, n'are lipsă să crezi în el spre a-l sluji. Dimpotrivă, nimeni nu-l slujește mai bine decât atunci când nu crede în el.”

Așa, după cum sunt clipe de bună inspirație, pe cari nu știi în seama cui să le pui (oamenii religioși le atribuie Duhului Sfânt și îngerului păzitor), așa sunt și clipe rele, „ceasul rău”, cari sunt momente de colaborare a omului cu diavolul.

„El, (diavolul) n'are decât să intre în cursul propriilor noastre înclinări, în surșul lucrurilor cari ne ispitesc; n'are decât să apese pe ceace deja se îndoaie, să împedecce ceea ce e în urcare. Înfrăurirea lui se împărăștie ca un gaz vătămător, pe care îl absorbi fără să-l simți” (Sertillanges).

Se urcă în „pomul” cu fructele cele mai frumoase. Răpește „sămânța”, care vrea să incolțească în inimi. „Leagă” și gârbovește trupurile. Cere să „cearnă” ca pe grâu sufletele. „Răcnește” ca lei. Și se preface chiar „în înger al lumini” (II. Cor. XI, 14).

„Să-l atingi cu sabia nu folosești nimic, nici cu lancea, nici cu săgeata, nici cu toporul” (Iov. XXXI, 26). „Acest solu de demoni, cu nimic nu poate fi scos afară, fără numai cu rugăciune și cu post”.

Bunătatea postului, poate n'are prea multă lipsă de apărare. În măsura în care unii dintre cei din păturile de jos nu-l țin, pentru motivul, zic ei, că deștul postesc când n'au ce mânca, în aceeași măsură postul are un apărător în știință.

Știința, chiar și aceea, care ne clatină credința în diavoli, ne recomandă postul. Datorită ei, azi, se postește și pentru socoteli igienice și estetice.

De aceea, pentru rugăciune, poate și pentru reculegerea sufletească, trebuie mai mult sprijinul vreunui lumean cu vază. Iată mareșalul Franței, Lyautey,

cel care a străbatul lumea în lung și în lat și a văzut multe. Într'o conferință, ținută în anul 1934 călugărilor din mănăstirea Sion, zice: „Viața voastră, canoanele voastre, rugăciunile și jertfa voastră, sunt tot atât de trebuincioase ca și oricare altă creație aici pe pământ. Vedeți voi: totul e echilibru și ordine. Alătura de acțiune e meditația. Alătura de silința exterioară, e viața lăuntrică. Alătura de lupta împotriva elementelor, e lupta cu tine însoți. Viața, n'ar fi decât o nebunie, dacă spiritualitatea n'ar regula-o. Fără oameni ca voi, oamenii ca mine, n'ar ajunge nimic”.

Postul mare

Zilele de pregătire și vremea milostivirii.

De Mihail Wieder.

Căutați pe Domnul cât îl puteți găsi, strigați-l cât este aproape de voi. (Isaia 58, 6).

Ne aflăm în zilele sfinte ale postului mare; ne aflăm într'un timp, în care Domnul este mai aproape de noi decât în tot cursul anului, suntem în postul Paștilor

A fi în postul mare înseamnă a fi în tolu zdruncinării lăuntrice, în tolu unui proces de renaștere. Se cuvine, deci, acum mai mult decât oricând, să ne reculegem; să pătrundem adânc în Eul nostru, priatr'o analiză cea mai perfectă și posibilă. Fiecare creștin pravoslavnic trebuie să-și verifice acum legăturile sale cu Hristos, cu Viața veșnică.

Iarși ne întâlnim cu patimile lui Hristos, punctul cardinal al mântuirii noastre. Iarși asistăm la chinurile celui mai bun și mai drept dintre noi. Și cum va răspunde inima noastră la acestea? Iată, iubite creștine, examenul cel mare, pe care trebuie să-l treci acum; iată, unde poți să-ți verifici creștinătatea ta!

Privind, contemplând, trăind patimile Fiului lui Dumnezeu, păcatele noastre trebuie să iasă la iveală, în fața ochilor noștri sufletești. Cu cât devenim, în fața crucii, mai conștienți de păcătoșenia noastră, cu atât arătăm în mai mare măsură credința și iubirea noastră către Hristos.

Dogma răscumpărării întemeiată pe patimile lui Hristos, o putem pricepe, într'o măsură oare care din senzațiile noastre sufletești, produse de impresiile crucificării și chinurilor lui Hristos.

Patimile lui Hristos trebuie să te străpongă, creștine, în adâncul adâncurilor tale, trebuie să-ți răconcească și să răstoarnă tot sufletul tău.

Dacă suferințele aproapei tău te oprește la o reculegere, chinurile sau martiriul unui om drept te schimbă într'o măsură oarecare, atunci patimile Fiului lui Dumnezeu trebuie să te transforme radical.

Răstignirea lui Hristos trebuie să-ți descopără toată păcătoșenia ta, trebuie să te ducă până la marginea drumului păcatelor tale...

Dacă învierea lui Hristos este revelația Dumnezească, atunci patimile lui sunt revelația omenească, este descoperire a omului în cel mai desăvârșit sens al cuvântului.

Vei să știi: pentru ce și pentru cine a suferit Mântuitorul? Crede în El, iubește-l; și atunci, din rănile lui vor ieși razele strălucitoare în care te vei vedea gol, păcătos cum ești și numai după asta vei

ști că a suferit tot pentru a te răscumpăra din păcatele tale.

Cred, deci, că în nici o religie conștiința păcătoșeniei nu este atât de profundă, atât de cuprinzătoare, ca în religia creștină și tocmai aici zace taina posibilității de o renaștere nouă, de o renaștere în Duh. O viață nouă începi numai atunci, când fugi, când te rupi cu totul de viața cea veche. Ruperea aceasta, iarăși, o dorești numai atunci, când te simți distrus complet, sub povara păcatelor tale, când ești convins de deșertăciunea vieții de dinainte și ți-e scârbă de ea.

Vezi, creștine, Hristos pătimește. Uită-te la El, uită-te la tine. Îl iubești? Crezi că e Fiul lui Dumnezeu? Crezi că e Sfântul Sfinților? Sigur că vei răspunde cu mine un „Da”. Răspunzând cu acest cuvânt dătător de viață, vei vedea strălucirea Lui, vei vedea însemnătatea ta, și vei înțelege că suferi pentru tine, pentru mântuirea ta...

Înțelegând acest lucru, vei înțelege și sensul și însemnătatea Postului mare, vei înțelege, câtă putere posedă acest cuvânt, care îndulgoază sufletele creștinilor; vei simți, în aceasta expresia arhaică, sentimentele cele mai nobile ale înaintașilor noștri, sentimente de împăcarea omului cu Dumnezeu, prin care creștinul pravoslavnic se apropie de hotarele veșniciei.

Postul mare este, deci, o nuanță cu totul ideală; este o parte a timpului care se desprinde din obișnuitul mers al vieții și formează un calendar special în timpul eternității.

În acest calendar sunt însemnate numele tuturor drept măritorilor creștini, care au știut să se împărțișească de Harul lui Hristos, în aceasta vreme a milostivirii.

Răscumpărarea este un act de milostenie din parte Domnului. Ridică-te, deci, scoală-te, creștine, din somnul letargic al anului și pregătește-te de a primi acest Har mântuitor. Domnul este aproape, caută-L, strigă-L și îl vei găsi.

Căutați-L în zilele sfântului post și-L veți găsi la sfânta Inviere, când vei fi renăscut din nou în Duh. Iată, ce ți se cere acum: „Cel ticălos să lase calea lui și omul cel nedrept vicleniile lui și să se întoarcă spre Domnul și spre Dumnezeul nostru cel bogat în iertare și atunci se va îndura de el”. (Isaia 55, 7).

Cel ticălos să lase calea lui!

Un sfânt spunea fraților următoarele: „Un om a răătăit în pădure și nu găsea nici o leșire. Pe neașteptate, vede un om; și plin de bucurie fuge la dânsul și îl întreabă de drumul drept. Acela însă îi răspunde: Și eu, frate, rătăcesc aici de câteva zile. așa că nu cunosc nici eu drumul cel adevărat. Un lucru însă pot să-ți spun: pe calea pe care m'am dus eu să nu te duci, că e primejdioasă și nu duce la nici un țel. Și acum vino cu mine, să căutăm amândoi un drum nou.

Și eu — spunea sfântul către frați — vă sfătuiesc același lucru: Pe calea pe care am umblat până acum, să nu mai umblăm, ci să căutăm un drum nou...

Calea veche, calea rătăciții este calea păcatelor, calea cea nouă este calea lui Hristos.

Fie mila Domnului peste noi, ca să ne putem desbrăca, acum în zilele de post, de omul cel vechiu, ca să ne învrednicim a ne îmbrăca în omul cel nou la Sf. Invier. Amin.

Maica Domnului Hristos

Meditație.

De Pr. Gh. Perva.

„Bucură-te, că au înnebunit întrebătorii cei cumpliți”. (Din Acatistul Bunei-Vestiri).

Citind în sfânta Scriptură descrierea întâlnirii îngerului Gavril cu sfânta Fecloară Maria, te miri cum, într-o împrejurare atât de neobișnuită și față de o veste atât de covârșitoare, abea are de pus îngerului o întrebare. Încolo, smerenție, smerenție și multă supunere.

Purtarea de aci a sfintei Fecloare, arată cum trebuie să fie raportul omului față de cea mai minunată credință: Creștinismul. Nu întrebări și ispitiri multe, ci primire, plecare și ascultare, față de tainele de nepătruns, față de învățăturile creștine, cari, adesea, par contrare și prea repezi pentru mintea omenască, întocmai ca alergarea flarelor simbolice din vedenia lui Ezechiel: „Alergau înainte și înapoi, între ca fulgerul”.

Inclinarea cea profundă însă, care se cuvine Mariei, vine de acolo, că e Născătoare de Dumnezeu, Maica Domnului Hristos. Creștinii apusei observă și subliniază cu evlavie faptul, că ortodocșii orientali mai de mult, nu puneau altă podoabă pe icoana Mariei, decât cuvintele: „Theotokos” adică „Născătoare de Dumnezeu”, spre a arăta, că maternitatea dumnezească e toată coroana Ei; celelalte virtuți și însușiri ale Ei nu sunt decât podoabe și pietri scumpe ale acestei coroane.

Mamele oamenilor vestiți, ale învățaților, ale marilor binefăcători și conducători de popoare, ajung pomente și nemuritoare, numai după victoria fiilor lor. Nu pot fi mari și slăvite, înainte de a fi mari și însemnați fiii lor. Maica Domnului Hristos, se deosebete de toate mamele celebre prin aceea, că e pomentă cu mil și sute de ani înainte de a naște pe Iisus. (Gen. III, 15; Num. XXIV, 17; Ps. XVIII, 6; Isaia VII, 14; etc.)

Mărirea aceasta, îl vine dela Fiul Ei. Acela care era din veac, Acela care și-a ales Apostolii, de la el a putut zice: „Nu voi Măști ales pe Mine, ci Eu v'am ales pe voi”, neaparat, că și-a putut alege și mama. Cum n'ar fi rânduit-o, oare, să-l premeargă cu cinste și demnitate!?

Dacă Iisus a venit să mântuiască lumea și să o răscumpere, de bunăseamă, că cea dintâi răscumpărare, trebuia să fie a doua Evă-Maria, aceea din care avea să se nască al doilea Adam-Iisus.

Vasul, organul, trebuia să fie vrednic de marca lucrare.

Acestea ne îndreptătesc mai ales s'o preacințim. Și apoi, și lăcrămile Ei, cari s'au amestecat cu sângele Fiului. Amândoi au lucrat și lucrează pentru mântuirea noastră.

„Din cuvântul permisiv al Mariei: „Fie” a ieșit mântuirea lumii; după cum din acel: „Fie” imperativ al lui Dumnezeu, a răsărit odinioară lumea” (Gondal).

Se spune, că un stareț de mănăstire avu odată următoarea vedenie. Două scări duceau la cer: una roșie, la al cărei capăt de sus stătea Domnul Hristos; una albă, al cărei capăt îl sprijinea Maica Domnului. Călogării se oșteneau zadarnic să urce pe scara cea roșie: toți alunecau îndărăt, descurajați. Starețul plânse și ceru ajutorul Mântuitorului. Domnul Hristos îi zice:

„Spune-le fraților tăi, să urce pe scara cea albă. Prin mama Mea, vor ajunge la Mine”.

Cuvine-se dar cu adevărat să cântăm: „Bucură-Te scara cerului, pe care S'a pogorât Dumnezeu. Bucură-Te limanul celorce umblă cu corăbiile acestei vieți” (Din Acatistul Bunel-Vestiri).

Stăruie în rugăciune!

(Romani XII. 12.)

Vasile St. Guzu,
student teolog Arad.

În această Duminică, a IV. din post, Biserica a așezat pomenirea unui prea cunoscut părinte, care a păstrat cu sfințenie postul, înarmat fiind cu toiagul rugăciunii, a purces pe drumul spre al suferinții către viața cea fericită. S'a sălășluit în pustie, în care a petrecut 40 ani, pururea rugându-se și necurmat postind, arzând sufletul său de dragostea cea către Dumnezeu. Cine poate spune ceasurile lui de rugăciune și cursul lacrimilor sale, cele de zi și din noapte! Căci din somn nu gusta decât numai puțin foarte, cât trebuia să nu l-se vatame firea-i neputincioasă.

Acum, când e timpul postului, timpul luptelor duhovnicești, când nolanul ispitelor se abat furcose asupra trupului și sufletului, Biserica pune înaintea ta, creștine, pe Sf. Ioan postitorul și rugătorul să le dă de la el pildă de rugăciune, arma cu care poți lupta contra ispitelor și înarmat cu ea, să pășești cu tărie către Hristos Domnul, Cel ce lese din Mormântul Iovierii, ca un Mire.

A te ruga, înseamnă a-ți revărsa tot focul inimii lui Dumnezeu. A-l spune tot ce ai pe suflet, fără nici un ascuz și, a pune atâta strădanie în vorbirea cu Domnul — căci doar asta înseamnă rugăciune — încât să nu te mai simți pe pământ. Nicăieri nu se găsesc clipe mai frumoase pentru suflet, decât în rugăciune, nicăieri sufletul nu se simte mai liniștit mai luminat și curățit decât în înghițirea la lumina palidă a candelii, în fața Icoanei.

Acolo, încetează sbuciumarea sufletului, pacea cerească îl învâluie, îl înflorește credința și-l crește iubirea.

Rugăciunea făcută cum trebuie, este hrană, mâncare duhovnicească. Dupăcum trupul are nevoie de hrană, totașa și sufletul are nevoie de hrană, care este rugăciunea, făcută cu inima înfrântă și smerită.

Volești pildă de rugăciune? Privește pe tâmpla Bisericii Icoana cea de sub Crucea de sus, unde Mântuitorul se roagă în grădina Ghetsimani, cu atâta sârguință, că îl curg sudorii de sânge de pe frunte.

Privește-L cum se roagă, pentru tine, și lumea toată și gândind la această dumnezească pildă și azi și mâine, mereu, mereu, nu-l cu puțință să rămâi nepăsător. Te vei trezi fără să vrei în genunchi; atunci să știi frate, că ai început a te ruga, că te-ai apropiat de Domnul Hristos, Care s'a rogat, a murit și a înviat, pentru tine, pentru mine, pentru noi toți. De aceea, în genunchi, să te rogi, nu altfel, așa cum s'a rogat El, Fiul lui Dumnezeu și să nu spui vorbe multe, nici de pe buze, ci din adâncul sufletului, din prisosul inimii rupt.

Adu-ți aminte cum se ruga vameșul din Evangelie, aplecat, nici nu îndrăznea să-și ridice fața către cer, ci abia șoptea: „Dumnezeule milostiv fi mie păcătosul!” (Luca XVIII 13) Roagă-te frate, cu umilțoasă, la rugăciune scutură-te de mândrie, alungă

dela tine sgârșenia și șterge toate celelalte pete de pe sufletul tău, să fii curat, să nu ceri ce te îndeamnă păcatul. Curăță-ți sufletul de pete, de praful și petele păcatului, când vrei să stai în fața Domnului.

Rugăciunea înseamnă luptă, luptă cu ispitele și patimile și cu noi înșine. Înseamnă și jertfă; jertfirea păcatelor din noi, a pănăntescului din noi. De aceea niciodată și nicăieri, nimic pe lume mai de seamă, nu s'a câștigat decât prin luptă și prin jertfă. Chiar puțința mântuirii ni s'a dat tot prin jertfă, jertfa cea mai înaltă și sfântă, jertfa de pe Golgotha, jertfa Fiului lui Dumnezeu.

Frater creștine! Când te abat vijeliile vieții, caută adăpost la altarul de rugăciune al Domnului Hristos. Dacă sufletul tău năzuește spre alte zări, mai înainte și este însetat de o învățătură mai înaltă, le găsești pe toate în taina rugăciunii.

Să nu pleci spre alte taine, fără facla rugăciunii și fără toiagul rogi! Iar dacă vrei să mai afli o taină, să știi că floarea vieții tale crește, înflorește numai sub lumina și sub umbra rugăciunii.

Pentru aceea să te rogi Domnului întotdeauna așa; Doamne! rugăciunea este un semn dela Tine. Este arma Ta, este cheia ușii împărăției Tale. Prin ea, Te scobor pe Tine până la mine, și mă ridic eu până la Tine. Sub acest semn sfânt al Tău, îmi voi purta pașii, peste toate suferințele, bucuriile și durerile mele, cele de azi, cele de mâine, cele de totdeauna! Amin.

Originea, istoria și situația juridică a sesiunilor urbariale preoțești și învățătorești ort române din Banat și Crișana

(Urmare)

de Dr. Cornel Iancu
Jurisconsultul Episcopiei Aradului.

Al treilea factor al salului iobag era sfatul, crâznicul, care era ajutorul preotului la slujbele sfinte, se îngrijea de foc pentru cădelniță, ținea în bună randuială hainele, odăjdiiile preoțești, și chema la slujba dumnezească cu clopotele pe credincioși.

Acești trei factori: preotul, cantorul și crâznicul au fost organele vieții bisericești ale salului iobag ortodox român; cu aceștia trei și-a trăit iobagul traiul său, aceștia l-au ținut pe iobag legat sufleteste de familia și biserica lui și l-au îmboldit să muncească pământul său și al domnului, și să plătească multele și grelele biruri.

Domnul de pământ, având interes vital de a și asigura brațele muncitoare ale iobagului, a înțeles că numai așa îl poate lega statornic pe iobag de domeniul său, dacă se îngrijește și de preotul, cantorul și crâznicul iobagului, și pentru aceasta a dat totalității iobagilor ortodocși români din comuna respectivă câte o sesiune întreagă preotului, câte o jumătate de sesiune cantorului, care mai târziu s'a numit învățător, și 1/2 sesiune crâznicului, care sesiune mai târziu a fost cunoscută numai de sesiune a bisericii propriu zise.

Din cele de mai sus, se învederează clar, că sesiunile așa numite sesiuni învățătorești, totalitatea iobagilor le-a dobândit pentru a le da în folosința cantorului lor, pentru că în secolul al XVII și XVIII, când s'au dat aceste sesiuni, nu existau nici școli și nici

învățătorii ortodocși, că aceste sesiuni n'au fost dăruite din partea Statului nici preoților nici cantorilor respective învățătorilor, ci au fost date din partea domnilor de pământ totalității iobagilor ortodocși români din respectiva comună cu scopul ca acelea să le folosească preotul, cantorul și crâznicul ortodox, prestând în afară de obligamentele sale ca iobag de robotă și dijmă și obligațiunea să slujească totalitatea iobagilor ortodocși în cele confesionale, ca prin aceasta să se consolideze și statornicească organizația parohială din comuna respectivă și prin aceasta să i se asigure brațele de muncă ale iobagilor săi ort. români.

Se mai invederează apoi că, până la sistarea iobăgiei, sesiunile acum așa numite învățăloresți, parohia iobagilor le-a dat spre folosință cantorului ortodox pentru serviciul cantoral, și numai după ce iobăgia s'a sistat și a intrat lumina în satele ort. românești, a dat parohia aceste imobile învățătorului său ales, care totodată avea să îndeplinească mai ales funcțiunea de cantor, pentru că, precum și până la Unirea tuturor Românilor, la alegerea învățătorului a avut rol preponderant dexteritatea lui în cele cantorale, așa și atunci chestiunea principală era cantoratul, căci românul își zicea: fără carte va putea fiul meu să trăiască, cum am trăit și eu, dar fără biserică, fără cântări bisericesti, ha.

Astfel fiind este evident, că aceste sesiuni nu s'au dat cu scopul să servească pentru susținerea învățământului primar ortodox român, ci pentru susținerea cantorului, de care a avut nevoie și trebuință și în acele vremuri iobagul și credinciosul de astăzi în biserică sa, și în afară de biserică!

(Va urma)

Despre ce să predicăm ?

25 Martie. **Bunavestire.** Azi vom vorbi despre cea plină de dar, mai cinstită decât heruvimii și mai mărită decât serafimii, maica lui Dumnezeu și cea mai binecuvântată între femei.

„Și s'a arătat în cer un semn mare: O femeie investmântată cu soarele și luna era sub picioarele ei și pe cap purta cunună din 12 stele”. (Apoc. 12, 1) Atât de plină de dar este fecioara Maria, încât a devenit însăși har cerească pentru noi oamenii, a căror maică este, de pe Golgota. (Ioan 9²⁶⁻²⁷.)

Precum soarele încălzește și dă viață, fecioară maică Maria, în dragostea nemărginită ce-o are față de noi. Fericiți acela, a căror suflete sunt pătrunse de razele luminoase ale iubirii sale de maică. Unii ca aceștia, se înalță în sferile cerești, în apropierea soarelui dreptății, Hristos.

Iubirea maicii noastre divine față de noi oamenii, nu este numai fierbinte ci și constantă. (Isaia 49¹⁵.) Dacă o mamă pământescă nu poate face acest lucru, cu atât mai puțin Maica cerească. Cu câtă încredere putem și trebuie să ne apropiem deci, de maica noastră Cerească, cu atât mai vârtos, că iubirea ei pentru noi, mai este și pilduitoare.

Mamele pământesti ar putea să ia pildă din virtuțile ei de femeie și mamă, iar fecioarele pământului, pildă de curăție, fiind ea, — maica cerească — comoara cea nesecată a tuturor virtuților. Curățenia, smerenia, credința, rugăciunea, supunerea, tăria în suferință, toate, toate strălucesc pe fruntea ei ca o coroană de stele. Icoană strălucitoare, cu adevărat vrednică de urmat pentru noi toți, dar îndeosebi pentru soțiile și mamele noastre.

26 Martie. **Duminea V-a din post.** Privind la cererea fiilor lui Zevedei, vom cunoaște, că nimeni nu este scutit de primejdia duhului iubirii de stăpânire și al mândriei.

Chiar la intrarea omului în viața socială, rar, care nu aduce cu sine cele mai mari ambiții, cele mai nesăbuite dorinți și pretenții.

Una dintre principalele cauze ale existenței în oameni, a acestui duh al iubirii de stăpânire, al egoismului, este faptul, că înșiși părinții și educatorii se cred datorți a-l sădi în sufletele tineretului, crezând că aceasta este cea mai bună cheazăște pentru fericirea lor în viață.

Nu vor, cei chemați, să-și dea seama că nu toți pot ajunge în viață la înălțimile dorite și că astfel, duhul iubirii de mărire, de stăpânire și înălțare, în loc de fericire, produce desamăgire, răsvrătire și nemulțumire față de Dumnezeu și oameni.

Un astfel de om cu ambiția amăgită, devine violent, nedrept, arțagos și îndărătnic, întrebuintând adeseori cele mai necinstite și nepermise mijloace pentru a-și satisface egoismul, ambiția. El devine tuturor neplăcut, urât, adeseori ocolit și disprețuit.

Creștinul care se simte înzestrat cu însușiri alese, poate dori onoruri și vrednicii înalte, poate dori tot ceea ce este bun. El așteaptă însă în liniște chemarea sa de sus, pășind cu modestie în cariera, în locul ce i se deschide și pe care l'a binemeritat prin hărnicia, prin cinstea și iubirea sa față de binele obștesc, neimpotrivindu-se voinții celui Preaiubit.

Mântuitorul a binevoit să ne dea o lege în această privință. (Marcu 10⁴³⁻⁴⁴.)

El însuși este numit: „Cel dintâi și cel de pe urmă”. (Apoc 1¹⁷.) Aceasta înseamnă, că cu cât este cineva mai sus pus, cu atât trebuie să fie mai smerit, mai modest, mai desinteresat și muncitor, ostentându-se și priveghind cu grijă la toate câte-i sunt încredințate.

În acest chip purtându-ne în viață, niciodată nu vom fi stăpâniți de duhul iubirii de stăpânire și de preamărire.

Cronică

† **A murit și Dr. Ioan Suciu** Săptămâna aceasta, în care se așază de vece Patriarhul României, ni-a adus încă o pierdere mare: e moartea luptătorului național de pe vremuri, **Dr. Ioan Suciu**, care a ilustrat viața românească, mai ales cea de aci.

Moartea-l ajunge în al 77-lea an, după o viață întreagă, trăită în cinste și'n lupte naționale mai întâi, iar deia 1918 încoace în înalte demnități politice, pânăce, în anii din urmă, retras de pe arena vieții publice-militante, a trăit ca notar public, în Chișineu-Criș, dar fără să fi rupt legăturile cu acțiunile de interes național-cultural.

Înimă caldă, minte sprintenă, cuvânt hotărât, gata totdeauna de luptă și la muncă și de a renunța, în interes obștesc, la favoruri personale de orice natură, — decedatul a fost o mare și pilduitoare personalitate.

N'avem de ce să spunem mai mult decât atât, despre omul cu o viață îndeobște cunoscută, ca pusă în chip desinteresat în slujba neamului său. Atâta numai decât mai adăogăm, că funerariile naționale, cu cari i-au fost cinșite străduințele și vrednicile de o viață, sunt din cele mai bine meritate.

Din laturea bisericească a activității sale, e știut și jinem s'o spunem, că om credincios, cum a fost — care și în clipele sale ultime s'a împărișit cu Sfintele Taine — a fost un zelos și activ membru al comunităților bisericești, în cari a trăit. Dar a fost și un luptător, și pe terenul vieții constituționale și culturale-bisericești. Se remarcase încă dela început, ca membru priceput și activ al Sinoadelor eparhiale și al congreselor noastre, reprezentând ideea de progres și mai ales de corectitudine, în care privință era un rigorist. Iar de când povara anilor i-a stângenit avântul, în retragerea sa gândul îl era îndreptat, foarte deaproape, spre progresul celor duhovnicești și bisericești. E de înțeles, deci, că-și dorea să ajungă să vadă și ridicarea unei noi și impunătoare biserici în Chișineu-Criș. Dorința lui, însă, care este și a altora, totuși, se va realiza; și când dorința aceasta se va fi făcut „trup“, sufletul bătrânului luptător național și bunului credincios Ioan Suciu se va bucura de aceea realizare, drăco, din lăcașurile Dreptilor.

În vecl pomenirea lui!

† **Profesorul Dr. Andrei Buzdug** dela Cluj nu mai este în viață. Era profesor plin de râvnă și apreciat pentru realizările sale la Academia teologică de acolo, și cunoscut și în alte părți pentru că, deși încă destul de tânăr — era numai de 47 ani — activase și în afară de catedră, cu condeiul său și ca propagandist. Aici, în eparhia noastră, a fost cunoscut și după volumele sale de predici bune, precum și ca autor de manuale de religie. Activitatea sa dela catedra de pastorală, știa așa dar s'o facă simțită și în afară. La Arad ne aducem aminte, cum — în vremea crizei intrate în Biserică prin usarea partidelor politice de apucăturile lor, cu prilejul alegerilor pentru adunările eparhiale de acum vr'o zece ani, profesorul A. Buzdug fusese trimis, în cursul unei sesiuni eparhiale, să iee informații aici, despre atitudinea arădanilor în cauză.

Acum, când Prea Cucernicul protopop și profesor A. Buzdug nu mai face umbră pământului, avem temeiul de al regreta și noi pe acest om cu o viață și activitate pilduitoare și să rugăm pe Tatăl Milostivilor: să-l odihnească cu dreptii Săi.

Concurse

Nr. 2338/1939.

Pentru întregirea parohiei *Iercoșeni*, protopopiatul Șiria, devenită vacanță prin trecerea preotului Gheorghe Rotariu la altă parohie, se publică concurs cu termen de 15 zile.

Venitele parohiei sunt:

1. Sesiunea parohială de 28 jughere.
 2. Locuință în casa parohială.
 3. Birul legal.
 4. Stolele legale.
 5. Dreptul de pădure și pășune după sesiunea parohială.
 6. Salariul dela Stat, pe care parohia nu-l garantează.
- Parohia este de clasa I, dar în lipsă de con-*

curenți cu această calificare, *se vor admite și cei calificați pentru parohii de clasa a II-a*. Preotul ales va catehiza elevii școlii primare și va achita toate impozitele către Stat și comună, după beneficiul parohial.

Cel ce doare să ocupe acest post să adreseze și să trimită cererile de concurs Consiliului eparhial din Arad.

Arad, din ședința Consiliului eparhial dela 2 Martie 1939.

† **Andrei**
Episcop.

P. Givulescu
consilier ref. eparhial
1-3

— □ —

Nr. 1829—1939.

Pentru întregirea parohiei **Grabaș** jud. Timiș-Torontal, publicăm concurs cu termen de 30 de zile.

Venitele parohiei sunt: a) salariul dela stat, b) pentru răscumpărarea seslunei parohiale Lei 24.000 pe timp de cel mult un an.

Parohia este de cl. I.

Cererile de concurs să se adreseze și trimită Consiliului Eparhial din Arad.

† **ANDREI**
Episcop.

P. Givulescu,
1-3 consilier referent eparhial.

— □ —

Consiliul parohial ort. român din Chișineu-Criș, protopopiatul Chișineu-Criș, în conformitate cu ordinul Ven. Consiliu eparhial Nr. 1859—1939, publică concurs cu termen de 30 de zile, dela prima apariție în organul oficial „Biserica și Școala“, pentru îndeplinirea postului de **capelan temporal**, (cu drept de succesiune) sistemizat pe lângă preotul Gavril Popluca.

Venitele împreunate cu acest post sunt jumătate din următoarele:

1. Folosința seslei parohiale în extensiune de 32. jugh. cad.
2. Stolele legale.
3. În răscumpărare de bir preoțesc 5000 Lei.

Parohia este de clasa I-a (întâta) rurală.

Preotul-capelan ales se îndatorează a servi în toate Duminecile și sărbătorile în sf. Biserică în locul preotului pe lângă care se alege și în locul protopopului tractual, când acesta este împiedecat de a putea servi, a săvârși funcțiunile din amândouă parohiile și a catehiza la școala primară și de cnenici din loc.

Va suporta achitând regulat jumătate din impozitele către Stat și comună.

Concurenții la acest post de capelan temporal, se vor prezenta în vre-o Duminică ori sărbătoare, — având avizul protopopului, — în sf. Biserică din *Chișineu-Criș*, pentru a servi, a cuvânta, a cânta și a face cunoștință cu credincioșii, *conformându-se strict dispozițiilor din art. 33. al regulamentului pentru parohii.*

Cererile însoțite de actele justificative adresate Consiliului parohial din Chișineu-Criș, se vor înainta Ven. Consiliu eparhial în termenul concursual, cu îndatorirea de a-și cere în prealabil autorizația Prea Sf. Sale Părintelui Episcop de a putea concura.

Dat în ședința Consiliului parohial din Chișineu-Criș, ținută la 18 Februarie 1939.

Gavril Popluca ss.
președinte.

Gheorghe Ruja ss.
notarul Cons. par.

În înțelegere cu: **Petru Marșleu ss.** protopop.

1-3